

یادآوری تقسیم چندجمله‌ای

اگر چندجمله‌ای $۲x^۴ + ۳x^۳ - ۵x^۲ + ۱$ را بر $x^۲ + ۱$ تقسیم کنیم، خارج قسمت برابر $۲x^۲ + ۳x - ۷$ را و باقی‌مانده برابر $۸ - ۳x$ است.

در این مثال، می‌توان تقسیم را به صورت خلاصه زیر نوشت:

$$\underbrace{۲x^۴ + ۳x^۳ - ۵x^۲ + ۱}_{\text{مقسوم}} = \underbrace{(x^۲ + ۱)}_{\text{مقسوم‌علیه}} \underbrace{(۲x^۲ + ۳x - ۷)}_{\text{خارج‌قسمت}} + \underbrace{(-۳x + ۸)}_{\text{باقی‌مانده}}$$

دقت کنید که این برابری یک اتحاد جبری است که به آن اتحاد تقسیم گفته می‌شود. بنابراین در دو طرف اتحاد تقسیم به جای x هر مقداری که جانشین شود، تساوی درستی حاصل خواهد شد. (مثل هر اتحاد جبری دیگری) در حالت کلی اگر مقسوم $P(x)$ را بر مقسوم‌علیه $B(x)$ تقسیم کنیم و خارج قسمت و باقی‌مانده به ترتیب $Q(x)$ و $R(x)$ باشند، داریم:

$$P(x) = B(x)Q(x) + R(x)$$

که در آن درجه $R(x)$ از درجه $B(x)$ لزوماً کم‌تر است.

توجه داشته باشید که در صورتی که مقسوم‌علیه درجه یک باشد، باقی‌مانده درجه صفر (یعنی یک عدد) خواهد بود.

نکته:

باقی مانده تقسیم $P(x)$ را بر $(ax - b)$ برابر است با: $P(\frac{-b}{a})$

نکته:

چند جمله‌ای $P(x)$ بر $B(x)$ بخش پذیر است هرگاه $R(x) = 0$ باشد.

در این حالت $B(x)$ را یک مقسوم علیه $P(x)$ گوئیم و $P(x)$ را یک مضرب $B(x)$.

مدرسه مجازی آینو